

## KAPITEL 2

### Tekst 1: Pompejus et Julia

Pompejus solus est, sed matrimonium cupit.

Juliam multo cupit. Julia filia Julii est. Julia puella bella est.

#### Gloser

bella/-us/-um adj. *smuk*  
cupio vb. *ønsker*  
est vb. *er*  
filia f. *datter*

Julia f.  
Julius m.  
matrimonium n. *ægteskab*  
multo adv. *meget*

Pompejus m.  
puella f. *pige*  
sed conj. *men*  
sola/-us/-um adj. *alene*

### Opgaver til tekst 1 Pompejus et Julia (genitiv)

#### Opgave 1

Der er ét ord i teksten der er bøjet i genitiv. Find det!

---

#### Opgave 2

Oversæt den sætning som ordet i genitiv står i, til dansk.

---

#### Opgave 3

Overvej med udgangspunkt i din oversættelse fra opgave 2 hvordan genitiv kan optræde på dansk: Kunne man have oversat sætningen anderledes end dit første bud i opgave 2?

---

---

#### Opgave 4

Hvad kommer disse to personer til at hedde i genitiv? Sæt kryds ved det rigtige svar!

Julia f.                      A. Juliae      B. Julii                      C. Juliam

Pompejus m.              A. Pompejo    B. Pompeji                      C. Pompejum

### Opgave 5

Brug disse genitivformer i sætninger som du selv danner af ord du har mødt i teksten "Pompejus et Julia" eller tidligere. Husk at bøje ordene rigtigt!

servi (slavens)  
puellae (pigens)  
Julii (Julius')

### Opgave 6

En af disse latinske sætninger betyder "Datterens ægteskab er meget smukt." Hvilken?

- Matrimonium filiam multo bellum est.
- Matrimonium filii multo bellum est.
- Matrimonium filiae multo bellum est.

### Opgave 7

Slå med en terning. Bøj det substantiv der svarer til antallet af øjnene terningen viser, i genitiv.

1. servus m. (slave)
2. filia f. (datter)
3. matrimonium n. (ægteskab)
4. puella f. (pige)
5. amicus m. (ven)
6. dominus m. (herre)

## Tekst 2: In horto

Julia et Pompejus ambulat in horto Pompeji.

Pompejus pecuniosus est et multos servos habet.

Pompejus dicit: "Te amo. Bella es."

Pompejus Juliae liliū album dat. Julia rubet et ridet.

## Gloser

alba/-us/-um adj. *hvid*  
ambulo vb. *går tur, spadserer*  
amo vb. *elsker*  
bella/-us/-um adj. *smuk*  
dico vb. *siger*  
do vb. *giver*

es – se skemaet over verberns bøjning s.

2

est – se skemaet over verberns  
bøjning s. 2  
habeo vb. *har*  
hortus m. *have*  
Julia f. *Julia*  
liliū n. *lilje*

multa/-us/-um adj. *megen, mange*  
pecuniosa/-us/-um adj. *rig*  
Pompejus m. *Pompejus*  
rubeo vb. *rødmer*  
ridet vb. *griner, ler*  
servus m. *slave*  
te dig

## Opgaver til tekst 3: In horto

### Opgave 1

Find den sætning i teksten der har et indirekte objekt. Skriv sætningen op, og markér det indirekte objekt.

### Opgave 2

Forklar forskellen på et direkte og et indirekte objekt med dine egne ord. Tænk eventuelt på forskellen på disse sætninger: "Vi giver en kage" og "Vi giver læreren en kage."

### Opgave 3

Find verballed, subjekt, direkte objekt og indirekte objekt i sætningen "Pompejus Juliae liliū album dat."

### Opgave 4

Oversæt sætningen "Pompejus Juliae liliū album dat" til dansk. Brug din besvarelse af opgave 3 til at oversætte sætningen.

## Opgave 5

Hvilken sætning betyder... (markér det rigtige svar)

Pompejus giver pigen en gave

1. Pompejus donum puellae dat
2. Pompejus donum puellis dat
3. Pompejus donum puella dat

Julius køber en tunika til Julia

1. Julius tunicam Julia emit
2. Julius tunicam Juliam emit
3. Julius tunicam Juliae emit

Julia giver slaverne penge.

1. Julia servos pecuniam dat
2. Julia servo pecuniam dat
3. Julia servis pecuniam dat

### Gloser:

gave: *donum* n.

tunika: *tunica* f.

købe: *em-e-re* vb.

penge: *pecunia* f.

## Opgave 6

På hvilke to måder kan man udtrykke et indirekte objekt på dansk?

### Tekst 3: In villa

Cum Pompejo Julius facit matrimonium Juliae. Beati sunt.

Julia dicit: "In villa magna habitamus, et beati sumus".

Nunc Julia gravida est. Tota familia beata est.

### Gloser

beata/-us/-um adj. *lykkelig*  
cum præp. + ablativ *sammen med*  
dico vb. *siger*  
facio vb. *gør, arrangerer*  
familia f. *familie*  
gravida/-us/-um adj. *gravid*

habito vb. *bor*  
in præp. + ablativ *i*  
Julia f. *Julia*  
Julius m. *Julius*  
magna/-us/-um adj. *stor*  
matrimonium n. *ægteskab*

nunc adv. *nu*  
Pompejus m. *Pompejus*  
sumus – se skemaet over verberns  
bøjning s. 2  
tota/-us/-um adj. *hel*  
villa f. *villa, landsted*

### Opgaver til tekst 4: In villa

#### Opgave 1

Find alle tekstens syv verballed og skriv dem i venstre kolonne i skemaet nedenfor. Udfyld derefter for hvert verballed hvilken person og tal verballedet er, og hvilken endelse der viser sig det.

| Verballed | Person (1., 2. eller 3. person) | Tal (singularis eller pluralis) | Hvilken endelse viser dig det? |
|-----------|---------------------------------|---------------------------------|--------------------------------|
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |
|           |                                 |                                 |                                |

#### Opgave 2

På latin hedder 'jeg studerer latin' 'latinam stude-o'. Slå med en terning og sig s' åX studerer latin 'på latin så verballedets person og tal passer til antallet af øjne som terningen viser:

- 1 = 1. person singularis (= sig 'jeg studerer latin 'på latin)
- 2 = 2. person singularis (= sig 'du studerer latin 'på latin)
- 3 = 3. person singularis (= sig 'han/hun/den/det studerer latin 'på latin)
- 4 = 1. person pluralis (= sig 'vi studerer latin 'på latin)
- 5 = 2. person pluralis (= sig 'I studerer latin 'på latin)
- 6 = 3. person pluralis (= sig 'de studerer latin 'på latin)

## Tekst 4: Partus

Julia est in lecto. Partus instat.

Medicus Graecus et femina proba adsunt et Juliam juvant.

Femina instrumenta medico dat. Partus difficillimus est.

Medicus non potest iuvare. Post partum Julia et filia nova sua pereunt.

## Gloser

ad-sum vb. *er tilstede*

difficilima/-us/-um adj. *meget vanskelig*

do vb. *giver*

femina f. *kvinde*

filia f. *datter*

Graeca/-us/-um adj. *græsk*

in præp. + ablativ *i*

instrumentum n. *redskab, instrument*

juvo vb. *hjælper*

lectus m. *seng*

medicus m. *læge*

nova/-us/-um adj. *ny*

partus m. *fødsel*

pereo vb. *dør*

post præp. *akkusativ efter*

potest vb. *(han/hun) kan*

proba/-us/-um adj. *dygtig*

sua/-us/-um adj. *hendes, hans, dets sin*

## Opgaver til tekst 5: Partus

### Opgave 1

Find infinitiven i teksten, og oversæt den til dansk.

### Opgave 2

Nedenfor er en række infinitiver. Lær deres betydning!

1. ambula-re: (at) gå tur
2. juva-re: (at) hjælpe
3. ride-re: (at) smile
4. vola-re: (at) flyve
5. pugna-re: (at) kæmpe
6. vale-re: (at) være stærk

### Opgave 3

Sæt jer i grupper på 4-5 elever. En elev slår med en terning uden de andre ser det, og skal så mime infinitiven. De andre skal gætte hvilken infinitiv der mimes.

### Opgave 4

Oversæt disse sætninger med infinitiv til dansk:

Medicus non potest juvare.

Julia ambulare amat.

Ambulare est sanum.

Pompejus ridere non potest.

## Gloser:

amat: *elsker*

potest: *kan*

sana, -us, -um adj: *sund*

vult: *vil*

## Substantivernes og adjektivernes bøjning

| Singularis | Led   | Femininum     | Maskulinum | Neutrum     |
|------------|-------|---------------|------------|-------------|
| Nominativ  | S, SP | respublica    | populus    | imperium    |
| Akkusativ  | DO, A | respublicam   | populum    | imperium    |
| Genitiv    | Adj.  | respublicae   | populi     | imperii     |
| Dativ      | IO    | respublicae   | populo     | imperio     |
| Ablativ    | A     | respublica    | populo     | imperio     |
| Pluralis   | Led   | Femininum     | Maskulinum | Neutrum     |
| Nominativ  | S, SP | respublicae   | populi     | imperia     |
| Akkusativ  | DO, A | respublicas   | populos    | imperia     |
| Genitiv    | Adj.  | respublicarum | populorum  | imperatorum |
| Dativ      | IO    | respublicis   | populis    | imperiis    |
| Ablativ    | A     | respublicis   | populis    | imperiis    |

## Verbernes bøjning

|       |    |         |             |         |                 |       |            |
|-------|----|---------|-------------|---------|-----------------|-------|------------|
| Sing. | 1. | habeo   | jeg har     | rego    | jeg regerer     | sum   | jeg er     |
|       | 2. | habes   | du har      | regis   | du regerer      | es    | du er      |
|       | 3. | habet   | han/hun har | regit   | han/hun regerer | est   | han/hun er |
| Plur. | 1. | habemus | vi har      | regimus | vi regerer      | sumus | vi er      |
|       | 2. | habetis | I har       | regitis | I regerer       | estis | I er       |
|       | 3. | habent  | de har      | regunt  | de regerer      | sunt  | de er      |

|           |                |                  |              |
|-----------|----------------|------------------|--------------|
| Infinitiv | habere at have | regere at regere | esse at være |
|-----------|----------------|------------------|--------------|